

SWOT Analizi ile Osmaneli İlçesi'nin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi¹

Evaluation of Rural Tourism Potential of Osmaneli District by SWOT Analysis

Yusuf Çuhadar¹

¹Bu çalışma, 10-13 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen *International Rural Tourism and Development Congress*'de sunulan özet bildirinin genişletilmiş halidir.

²Öğr. Gör., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Osmaneli Meslek Yüksekokulu, yusuf.cuhadar@bilecik.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-1765-9675

MAKALE BİLGİSİ

Anahtar Kelimeler

*Bilecik/Osmaneli,
Kırsal turizm,
SWOT analizi.*

Makale Geçmişi:

*Geliş Tarihi: 05 Haziran 2018
Kabul Tarihi: 10 Şubat 2019*

ARTICLE INFO

Keywords

*Bilecik/Osmaneli,
Rural Tourism,
SWOT Analysis*

Article History:

*Received: 05 June 2018
Accepted: 10 February 2019*

ÖZET

Bu çalışmada amaç, Bilecik İli Osmaneli İlçesi'nin kırsal turizm potansiyelini ortaya koymak, bu yöndeki güçlü ve zayıf yönlerini, tehdit ve fırsatları belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda geniş bir literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca ilçede yerel yönetimlerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması ve görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda SWOT analizi yapılmıştır. Ulaşılan bulgulara göre; Osmaneli ilçenin var olan kırsal turizm potansiyeli ele alındığında, yılın dört mevsiminde turizmden faydalanılabilecek olması en güçlü yönünü yansıtırken, kırsal turizm bakımından girişimcilik faaliyetlerinin yetersiz olması ise zayıf yönü olarak karşımıza çıkmaktadır. İlçenin Bursa ve Eskişehir illerine yakın olması turist potansiyeli açısından önemli bir fırsat unsuru oluştururken, ilçe için önem arz eden Sakarya Nehri'nin kirletilmesi ve sularının çekilmesi doğal yaşam açısından bir tehdit olarak görülmektedir. Turizm ile ilgili ilçe için gelecekte alınacak karar ve yapılacak yatırımlarda SWOT analizi sonucunda elde edilen sonuçların göz önüne alınması önerilmektedir.

ABSTRACT

The purpose of this study is to reveal the rural tourism potential of the Osmaneli District of Bilecik Province and to identify its strengths and weaknesses, threats and opportunities. A broad literature search has been conducted for this purpose. In addition, negotiations were held with the local authorities in the district. SWOT analysis was done in the direction of the findings and the results of the interviews. According to findings; Considering the potential of rural tourism in the Ottoman province, it is the most powerful way to benefit from tourism in the four seasons of the year, while the inadequacy of entrepreneurial activities in terms of rural tourism poses a weakness as a weakness. While being close to Bursa and Eskişehir provinces constitutes an important opportunity for tourist potential, the pollution of Sakarya River which is important for the county and the withdrawal of water are seen as a threat in terms of natural life. It is proposed to consider the future results of the SWOT analysis for the tourism related district and the investments to be made.

Günümüzde turizm, döviz girdisini arttırıcı, istihdam yaratıcı, bölgeler arası ekonomik dengesizliğin giderici özellikleriyle ülke ekonomisine katkı sağlayan, toplum ve kültür bakımından uluslararası iletişimi gerçekleştirebilen ve birleştirici özelliği ile dünya barışının sağlanmasında büyük etkisi olan endüstrilerden birisi konumundadır. Turizm, ilgili ülkelerde yarattığı ekonomik sonuçlar açısından değerlendirildiğinde, özellikle ödemeler dengesine olan katkısı ve doğurduğu ekonomik canlılık, pek çok ülke için turizmi cazip bir hale getirmiş olup kalkınma planlarında geniş bir yer verilmesini sağlamıştır (Çuhadar, 2017: 1)

İkame oranı yüksek olan turizm piyasasında, gelişmiş ya da gelişme eğiliminde olan ülkelerin uyguladıkları turizm politikaları içinde turizm türlerinin çeşitlendirilmesi pazar paylarının artmalarını sağlayacaktır. Turizm çeşitlendirmesini uygulayan ülkeler diğer ülkelere göre güçlü konuma geçecektir. Bu uygulamayı yapan ülkeler, ekonomik açıdan daha ileri seviyeye ulaşmak istedikleri için, diğer ülkelerde kıt olan bitki örtüsü, iklim, tabii yaşam, tarihi ve kültürel değerler gibi özelliklerini kullanarak diğer ülkelerden turistik faaliyetlere katılmak için insanları çekerler (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 184).

Bu değişim ve gelişimlerle birlikte özellikle son birkaç yılda turistlerin eğilimleri 3S (deniz, kum, güneş) olarak bilinen turizm türünden ziyade alternatif turizme doğru bir geçiş gözlemlenmektedir. Turizme katılan kişilerin istek ve ihtiyaçları istikametinde şekil alan bu alternatif turizm çeşitlerinden biri de kırsal turizmdir (Çeken vd., 2007: 6). Kırsal turizmin 4 mevsim yapılabilirliği, diğer turizm türleri ile uyum içinde olması, rekreasyon faaliyetlerinin doğa ve doğa unsurlarıyla bütünleşmesi ve kırsal kesimde yaşayan yerel halk için ekonomik faydalarının olmasından ötürü önemi gün geçtikçe artan bir turizm türüdür (Kızılaslan ve Ünal, 2014: 46).

Kırsal turizm, turizm aktivitesinde bulunmak isteyen kişilerin yapay olmayan bir yerde dinlenmek ve farklı kültürlerle beraber olmak maksadıyla bir kırsal bölgeye gidip, oradaki konaklama imkânlarından yararlanmaları ve oraya ait faaliyetleri gerçekleştirmeleri ya da faaliyetlere katılmalarıyla oluşan bir turizm türüdür. Kırsal turizm, her şey dahil sistemine karşı büyük gelişme gösteren, doğal çevreyi korumaya alan ve alternatif turizm türleriyle uyum içinde olan ya da diğer turizm türlerinin bütünleyicisi özelliğiyle anılan kırsal alanlara uygun turizm çeşidi olarak uygulanmaktadır (Soykan, 1999: 68)

Kırsalda yaşayan halkın sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan kalkınması buna istinaden ham tarihsel hem de doğal güzellikler zengin turistik unsurlara vakıf olan Osmaneli ilçenin kırsal turizm potansiyelinin bilinmesi ve bu istikamette fizibilite çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Çalışmada, Osmaneli ilçesinin kırsal turizmi gizli kalmış yönlerini ortaya çıkarmak ve SWOT analizi sayesinde güçlü, zayıf yönleri, tehdit ve fırsatları belirlemek amaçlanmıştır.

Bu sebeple çalışmada üç ana tema üzerinde durulmuştur. Birinci kısımda kırsal turizm bağlamında literatür taraması yapılmış ve çeşitli bilgiler bulunmuştur. Bu ilk kısımda, kırsal turizm kavramı ve kırsal turizmin konaklama özelliklerine ve kırsal alanlarda kırsal turizmin önemine yer verilmiştir. İkinci kısımda ise, Osmaneli ilçesiyle ilgili literatür taranmış ve mevcut durumun belirlenmesi için saha gezisi yapılmıştır. Osmaneli ilçesinin kırsal turizm potansiyeli ortaya konulmuş ve kırsal turizmin yöreye etkilerini incelenmek amaçlanmıştır. Öncelikle Osmaneli ilçesinin tarihçesi, coğrafi konumu ve kırsal turizm potansiyeline ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Saha gezisi kapsamında ilçe ve köylerdeki kişilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir ve görüşmeler sonucunda literatür çalışmaları baz alınarak kırsal turizm SWOT analizi oluşturulmuştur. Son bölümde ise ilçenin kırsal turizm potansiyelini en etkin bir şekilde kullanabilmesi için öneriler sunulmuştur.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kırsal Turizm Kavramı

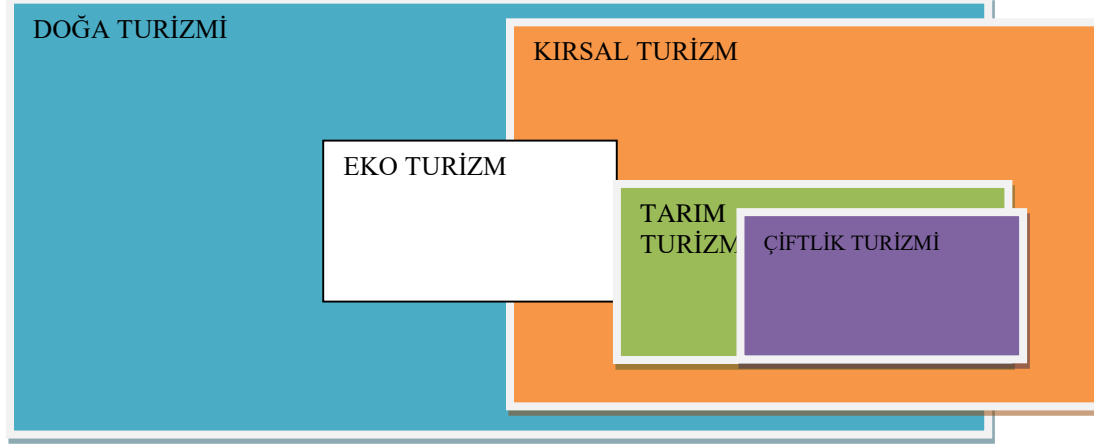
Kırsal turizm kavramı literatürde incelendiğinde net bir tanım yoktur ve anlam karmaşıklığı içindedir. Alanında uzmanlaşmış kişilerin yazılarını incelendiğimizde kırsal turizm aktivitelerini köy, çiftlik ve tarım turizmi şeklinde tanımlarken; bazı kişiler ise dağ, eko veya yayla turizmi olarak tanımlamaktadır (Esengün vd., 2002: 100). Bunun sonucunda kırsal turizm kavramında kırsalın içerdiği anlam, ülkemizde doğrudan “kırsal alanlar” olarak algılandığından, av turizmi, mağara turizmi ve doğa sporları kırsal turizmle bir tutulmaktadır. Kırsal turizmde esas amaç bir köyde, bir çiftlikte, bir dağ evinde konaklayarak, kırsal kültürle tanışarak ve kaynaşarak bir tatil geçirmektir. Fakat gerçektir ki birbirleri arasında amaca ve etkinliklere baktığımızda birtakım farkların olduğu görülmektedir (Soykan, 2003: 2). Kırsal turizm, günümüzde tarımla uğraşan kişilerin ya da tarımın yoğun olduğu yerlerin yanı sıra turizm endüstrisine entegre olarak gelişen alternatif turizm çeşidi olarak algılanabilir (Çeken ve ark., 2012: 12).

Küçükaltan’a (1997) göre kırsal turizm kavramı “insanların normalde yaşadıkları yerlerin dışındaki kırsal alanlara ziyaretleri, buralarda ki tarımla uğraşan kişilerin ürettikleri mal ve hizmetleri, kırsal alandaki doğal olarak var olan mekânlarda talep ederek ve kırsal alanda çeşitli turizm unsurlarından yararlanılarak oluşan geçici konaklama faaliyetinden doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür”. Kırsal turizmin o yöredeki kırsal alanda gerçekleşmesi ve mal ve hizmetlerin yerel halk tarafından sağlanması, kırsalda yaşamını sürdüren yerel halk için ekstra bir gelir sağlamaktadır.

Bir başka tanımlamaya göre kırsal turizm, turistlerin, doğal alanlarda tatillerini faal etmek ve farklı medeniyetten kişilerle bir arada olmak maksadı ile kırsal bir yöreye giderek o alanda konaklamaları ve o kırsal yerleşkeye hitap eden faaliyetleri izlemeleri ya da katılmalarıyla var olan bir turizm çeşididir (Kiper ve Yılmaz, 2008: 160).

Torre ve Gutiérrez (2008: 114) kırsal turizmi, “kırsalda ki işletmelerin sürdürülebilirlik açısından turist faaliyetleri” olarak adlandırmıştır. Şehirlerden uzak bir alanda gelişme göstermiş olama, geniş yelpazede küçük miktarda üretim, kırsal çevrenin olağan kaynaklarını çeşitli amaçlarda kullanma ve yerel kalkınma, turist çeşitliliğine ve turist rekabet edebilirliğine katkıda bulunma özellikleriyle öne çıkan bir alternatif turizm çeşidi olarak göstermiştir.

Farklı bir ifadeye göre kırsal turizm, “kırsal medeniyet, doğal yaşam, tarımla ve diğer alternatif turizmle de son derece basit entegre olabilen bir turizm çeşididir”. Bu sebepten ötürü gerek ulusal gerek de uluslararası kuruluşların katkılarıyla senede bir kez faaliyetlerle değerlendirilen kırsal turizm, katılımcıları tatil amacıyla bu yörelere çekebilmektedir. Günümüzde Kırsal turizmin, kişileri kırsal alanlara çekmesinin sebeplerinin başında, yöre halkının kültürünü ve doğal alanları koruyan, turizm çeşidi olan eko turizm ile yüksek derecede benzeşmesi gelmektedir (Emekli vd., 2006: 331).

Şekil 1. Kırsal Turizme Genel Bakış (Reynolds ve Braithwaite 2001'den akt. Ayaz, 2012: 44)

Kırsal turizmin bu denli tanımlarını teksir etmek mümkündür. Tanımlar arttıkça kırsal turizm bir anlam karmaşasına girmektedir. Kırsal turizmin tam bir tanımı ne konunun uzmanları ne de akademik camiada çalışan kişiler tarafından yapılamamaktadır. Tablo 2'de de bunun nedeni detaylı bir şekilde anlaşılacağı üzere kırsal turizmin, diğer turizm çeşitleriyle içi içe olmasından mütevellittir. Bakıldığında kırsal turizm olayının hemen hemen hepsinin doğa turizmi kapsamında olduğuna vurgu yapılmıştır. Çiftlik turizminin neredeyse tamamı ve eko turizmin bazı kısımları, tarım turizmi açısından ise tümü kırsal turizm ile bağdaştırılmıştır (Ayaz, 2012: 43). Tablo 2'ye incelendiğinde tarım turizmi çiftlik turizmini kapsamaktadır ya da tarım turizmi olarak tasvir edilmektedir. Genellikle kırsal alanlarda faaliyet alanının tarım olması sebebiyle tarım turizmi bir tür kırsal turizm etkinliği olarak algılanmaktadır. Tarım ve çiftlik turizmi genel anlamda kırsal turizm faaliyetlerinin küçük bir parçasını temsil etmektedir (Kan vd., 2012: 94-95). Bu tabloda görüldüğü gibi kırsal alanları şehirlerin yakınlarında ya da içinde var olan kırsal alanlar veya şehirlerden daha uzakta yer alan kırsal alanlar olarak iki şekilde sınıflamak mümkündür (Avcıkurt ve Köroğlu, 2011: 62). Bu sebeple, hem kırsal alanlarda yapılan etkinlikler hem de şehir merkezinde veya yakınlarında kırsallığı betimleyen etkinlikler kırsal turizm olarak kabul edilebilir.

Kısmi spora dayalı, animasyon ya da doğal yaşamla iç içe olan etkinlikler kırsal yerlerde kırsal turizme bağlı olarak yapılan faaliyetlerin bazıları olarak yansımıştır. Bu etkinlikler; kapalı ya da açık alanlarda, aktif ya da pasif olarak yapılmakta olup; tüm yaş gurubundan olan kişilere hatta yaşlı kişilere yönelik özel organizasyonları da içermektedir. Kırsal turizmde yapılan başlıca faaliyetler sırasıyla şöyledir (Soykan, 1999: 72-73):

- Tarımla uğraşılacak yerler ya da köylerde; hayvancılığa ve tarıma dayalı faaliyetlere (sebze, meyve, çiçek, böcek vb. ürünlerin toplanması, hayvan besleme, peynir veya yoğurt yapma, yün işleme) turistik amaç ile gelen kişiler katılır.
- Yöresel ürünler ile alakalı uygulamalar (nakış-dikiş-örgü işleri, dokumacılık, bakır, seramik, demir, ağaç, cam işleri).
- Müze (arkeoloji, etnografya, tarihi, doğa vb.), abide, anıt, ören yeri gibi kültürel ve tarihsel yerleri gezme.
- Milli ve doğal park, ilgi çekici oluşumlar, hayvanat bahçesi.
- Yürümek, bisiklet ya da at ile yakınlarla düzenlenen turlar.
- Piknik yapma ve sportif etkinliklerde bulunma.
- Hobi aktiviteleri (resim yapma, fotoğraf çekme, koleksiyon vb.).
- Animasyon gösterileri (halk dansları, köy düğünü).
- Kurslara katılma (yemek, spor, geleneksel el sanatları, müzik, halk dansı, turizm-çevre-koruma, doğal aromatik bitkiler vb.).
- Bilim amaçlı gözlem, araştırma, incelemeler ve yarışmalar (sportif, kültürel...).
- Etkinliklere katılma (fuar, şenlik, özel kutlama günleri, festival, panayır, eğlence, konser vb.).
- Muhabbet etme amacıyla çay bahçesi vb. mekânlarda vakit geçirme.
- Manzara seyretme ve güneşlenme.
- Çeşitli yaş gurupları (yaşlı, genç) için düşünülmüş özel etkinliklerden oluşmaktadır.

Çiftlik turizmi, yeşil turizm, köy turizmi, tarım turizmi ve yayla turizmi gibi isimler alan kırsal turizm, turistlerin mekân içinde yoğunlaşmasından doğan sosyo-ekonomik ve psikolojik sorunların çözümünde kullanılmaktadır. Kırsal turizm öte yandan ise turizmi

alışlagelmiş kıyı turizminin egemenliğinden kurtarmak, kırsal alanların dinlendirici atmosferinden faydalanmaya olanak sağlamak ve gelir seviyesi diğer sektörlere göre az olan tarım üreticisine ek bir gelir sağlamak amacıyla büyük önem arz eden bir turizm türü olarak gelişmektedir (Olah ve Timur, 1988).

Kırsal turizmle ilgili yabancı literatür incelendiğinde ise bu alanda pek çok çalışma olduğu görülmektedir. Hernández, Suárez-Vega ve Santana-Jiménez (2016) İspanya'nın Katalonya bölgesinde gerçekleştirdikleri çalışmalarında kırsal ve kitle turizm arasındaki ilişkiyi ele almışlardır. Torres vd. (2011), Yucatan Yarımadası'ndaki düşük gelirli köylerin gelirlerini arttırmak için bir kırsal kalkınma modeli önermektedir. Marzo-Navarro, Pedraja- Iglesias ve Vinzon (2015), yerel halk gözünden kırsal turizmin sürdürülebilirliğini araştırdıkları çalışmada, halkın daha çok kırsal turizmin ekonomik etkileriyle ilgilendiği sonucuna ulaşmışlardır.

Literatürde farklı bakış açılarıyla kırsal turizm kavramı ele alınmasına rağmen, akademik camiada kırsal turizmin temel özellikleri konusunda hem fikir içerisinde olduklarını belirtmek mümkündür. Temel özellikler olarak kırsal turizmi şu şekilde sıralayabiliriz (Boyacıoğlu, 2014: 83):

- Kırsal turizm doğaya, insana ve çevreye dayalı bir turizm türüdür,
- Kırsal turizm yerel halkla koordineli bir şekilde bütünleşip gelişmiştir,
- Kırsal turizmde otantiklik ve yöresel olma özelliği ön plana çıkmaktadır,
- Kırsal turizm kır, köy yaşantısıyla bütünleşik olan hayvansal ve tarımsal ürün çeşitliliğini koruyan bir turizm türüdür,
- Kırsal turizm kapsamında sosyal, çevresel, ekonomik ve kültürel amaçlar güdülmektedir,
- Kırsal turizmde yöre halkına yönelik iş olanaklarını geliştirilmesini öngörmektedir,
- Kırsal turizm beraberinde olabilecek olumsuzlukların en alt seviyeye indirilmesi için kırsal turizm etkinliklerinin doğaya ve kırsal alanlara zarar vermeyecek bir şekilde tasarlanması büyük öneme sahiptir.

2. OSMANELİ

Güney Marmara bölgesinin Sakarya vadisinde yer alan Osmaneli, Bilecik iline bağlı bir ilçe merkezidir. İl merkezinin 34 km kuzeyine düşen ilçe, Haydarpaşa-Ankara demir yolu ile İstanbul-Eskişehir kara yolu üzerindedir. Kara yolu ile İznik üzerinden Bursa ve Yalova'ya bağlanır. 1926 yılına kadar nahiye olan Bilecik'in güzel ve şirin ilçesi Osmaneli, aynı tarihte ilçe statüsüne kavuşarak Bilecik il merkezine bağlandı. Fiziksel çevre açısından kent, Sakarya, Göksu ve Göynük vadilerinin genişlediği alanlarda kuzeybatıda Kocakuyu Ovası ve Oğulpaşa yaylasında, batıda ve güneybatıda Güvence ve Karapınar yöresinde, güneyde Boyalıca ile Paşalar Boğazı ve Karasu vadisinde yer almıştır. Fazla engebeli olmayan arazinin ortalama yüksekliği 300 m dolayındadır (Anonim, 2018).

Yüzölçümü 526 km²'yi bulan Osmaneli'nin merkezinin rakımı 132 m'dir. Batıda Bursa iline bağlı Yenişehir ve İznik ilçeleri ve İzmit'in ilçeleriyle Doğuda Gölpaşarı, kuzeyde Sakarya'nın Pamukova ilçesiyle ve güneyde Bilecik ile çevrilmiştir. 27 köye sahip olan ilçenin merkez nüfusu 14.588'dir. İlçe nüfusunun tamamı ise 21.195'tir. Verimli tarım arazilerine sahip olan ilçe, kızılçam ormanları ile kaplı dağlarla çevrilidir. Yemyeşil peyzajı, ılıman iklimi ve suyunun bolluğu Osmaneli'nin tarım ürünlerini zengin kılmıştır. Ayvası, karpuzu, zeytini birçok tarım ürünü meşhur olan ilçe Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde konu olmuştur (Anonim, 2018).

2.1. Osmaneli İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyeli

Kırsal turizm genel anlamda boş vakti değerlendirme, eğlenilen ve az da iş amaçlı, aynı ülke veya farklı ülkelerin şehirli insanların kırsal alanları kullanımını içerir. Bununla birlikte bu kolay tanım çok sayıda ayrı ve karmaşık önemli farklılıklara işaret eder (Swarbrooke, 1995: 35). Fakat her kırsal alanda turizm olayı olmayacağına göre, şu temel şartların olması gereklidir: Doğal güzellik ve özgünlük (otantik), erişilebilirlik, tarihsel ve kültürel değerler, konaklama işletmeleri, geleneksel ve kırsal ürünler, su kaynakları ve rekreasyon etkinlikleri, kırsal halkın turizm bilinci, turizm istekliliği, turizme yatkınlığı, gelişme kolaylığına sahip olması ve günümüze kadar bozulmadan gelmiş olması vb. gibi (Soykan, 2004: 12-13).

Osmaneli ilçesi kırsal alanlarda turizmin gelişip yapıla bilmesi için gerekli temel şartların çoğunu sağlamaktadır. Bir kırsal yörenin yabancı ve yerli turistler açısından turizm cazibe merkezi konumunda olabilmesi için, doğal güzelliklerinin yanı sıra tarihi ve kültürel değerleri yoğun biçimde içinde barındırması gerekmektedir. Osmaneli ilçesi bu sebepten ötürü hem doğal zenginlikleri hem de tarihi ve kültürel değerlere sahip yerlerden biridir. Bursa ve Eskişehir gibi illerin geçiş güzergâhı üzerindedir ve sit alanı kapsamındadır. Kırsal turizm sadece tek mevsimde yapılmadığı için yani dört mevsimde uygulandığı için diğer turizm çeşitleriyle hızlı bir şekilde entegre olabilir. Örneğin; Türkiye'nin üçüncü büyük nehri olan Sakarya Nehri, Osmaneli sınırları içerisinde geçmektedir. Bu nehir, Osmaneli'nin iklimine de tarımına da çok büyük katkılar sağlamaktadır. Hagios Georgios (Aya Yorgi) Rum Kilisesi, Rüstem Paşa camii, Osmanlı konakları ve İçmeler gibi tarihi yerler, kültür, din ve kaplıca turizmleri gibi, kırsal turizmle bütünleşik bir yapıda olduğu sürece turizm sektöründen yeterli seviyede pay alacağı da kayda değer bir gerçektir. Sonbahar ve yaz aylarında tarım turizmi, ilkbahar aylarında yürüyüş ve yılın tamamında kültür turizmi yapılabilir seviyededir. Osmaneli ilçesinin yöreye özgü iklimsel özellikleri, doğal güzellikleri, tarımsal etkinlikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile kırsal turizm bakımından birçok alandan fazla miktarda avantaj sağlamakta ve bu alana olan kırsal turizm talebini arttırmaktadır.

Osmaneli ilçesinin sosyo-kültürel özellikleri ve coğrafi yapısı ön planda tutulduğunda, kırsal turizmin bu yörede geliştirilmesi açısından birçok olanak olduğu gözle görülmektedir, buna istinaden bu mevcut olanakların etkin bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

2.2. Osmaneli İlçesindeki Turizm Değerleri

Osmaneli’ndeki var olan eşsiz kırsal turistik değerlere baktığımızda, çeşitli doğa ve göl manzaraları, dereler, çaylar, dağlar, ormanlar, kültürel ve tarihi değerler mevcuttur. Dağlık ve ormanlık bölgelerin av ve yaban hayatı bakımından zengin olup tavşan, keklik, yaban domuzu, bıldırcın gibi türler yaşamaktadır. Yapılan yöresel el sanatları ve yöresel yemekleri ile kırsal kalkınmada kırsal turizm açısından çok önemlidir. Ayrıca Sakarya nehrinin yöreden geçmesi ve bu nehirde balık avcılığı, yelken sporu ve su sporlarının yapılabilirliği ilçeye ahenk katmıştır.

Osmaneli’nin sahip olduğu kırsal alanlardaki kültürel ve tarihi değerler, av, nehir, yayla, yeşil, eko turizm ve kamp-karavan turizmi gibi birçok turizm çeşidine ev sahipliği yapabilme potansiyeline sahip olmakla birlikte, ilçe dağ ve doğa sporları, kuş gözlemciliği gibi etkinlikler açısından da elverişlidir. Sakarya nehri ve havzası coğrafi özellikleriyle ve doğal güzellikleri ile birçok trekking parkuruna sahip olup, doğa sporları için önemli potansiyeli barındırmaktadır. Ayrıca Osmaneli’nin köyleri hem tarım turizmi hem de çiftlik turizmi açısından önemli potansiyele sahiptirler.

Osmaneli ilçesindeki otellerin yatak kapasitesine bakıldığında yeterli seviyede olmadığı görülmektedir. Betonarme olmayan, doğal dokuyu bozmayacak şekilde taştan, ahşaptan ya da kerpiçten butik otellerin veya oberjlerin yapılması kısmen turizm talebine cevap verebilecektir.

2.2.1. Tarihi ve Kültür Turizmi

İnsanlar bir toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini, dilini, dinini, sanatını, tarihsel geçmişini, değerlerini, yaşam tarzını, düşün, cenaze ve özel kutlamalar gibi törenlerini ve daha birçok özelliği öğrenmek isterler ve bu amaçla turistik seyahatlere çıkarlar. Ülkemizin turistik ürün bakımından güçlü olduğu yönleri geniş tarihi geçmişi ve çok zengin bir kültüre sahip olmasıdır. Bu sebepten ötürü Osmaneli ilçesi ve çevresi hem kültürel hem de tarihi değerler açısından majör bir potansiyele sahiptir. İlçedeki ve köylerdeki camiler, kale kalıntıları ve kale surları, türbe, kilise ören yeri ve birçok kırsal turizm aktivitesi yapabilecek yerler bulunmaktadır.

Bilecik höyük yerleşmesi izlerinin yoğun olarak bugüne ulaştığı bir ildir. Höyük, farklı dönemlerde kurulum yıkılmış olan yerleşim yerlerine ait kalıntılardır. Ancak Bilecik’i tarihi açıdan eşsiz kılan Osmanlı’nın ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundaki yeridir. Osmanlı Devleti bu topraklarda kurulmuştur ve bu dönemden kalma birçok tarihi eser kuruluşta yer alan önemli şahsiyetlerin adını yaşatmaktadır (Turkay, 2008: 97).

Osmaneli İlçesi’nin en önemli tarihi yapılarından birisi Rüstem Paşa Camii’dir. Çarşı içindeki klasik üsluptaki yapı, Kanuni Sultan Süleyman’ın damadı ve vezirlerinde Rüstem Paşa tarafından yaptırılmış olup, Ulu camii olarak bilinmektedir. Mimar Sinan’ın kalfası Yüzgeç Mehmet Paşa tarafından yapılmıştır. Kareye yakın dikdörtgen planlı camii, kesme taş vasıtasıyla yapılmıştır. Her yönde ikişer pencere vardır. İç mekânda girişin hemen üstünde kadınlar mahfili bulunur. Mihrap duvarında 17. Yüz yıldan Kâbe resimli çini pano caminin tek süsüdür. Kare plan üzerine moloz taşlarla inşa edilmiş, kırma çatılı bir camidir. Kare kaide üzerine kesme taşlarla inşa edilmiş poligonal gövdeli minaresi kuzey batı köşesindedir. Kuzey cephesindeki beş kemerli bir revak halindeki son cemaat mahalli de ahşap tavanla örtülüdür (Çağlar, 2009: 21).

HaciosGeorgios Kilisesi: Osmaneli ilçe merkezinde bulunan kilise İznik – Rum İmparatorluğu döneminde yapılmıştır. Kilise neo-klasik üslupta, ilçenin doğu-batı aksına paralel olarak inşa edilmiş. Üç nefli, bazilika planlı bir Rum Kilisesidir. Çatı örtüsü ve ortadaki küçük kubbesi yıkılmıştır. Yapının ön cephe-sinde, iki köşede iki çan kulesi bulunmaktadır. Günümüze dek ayakta kalmış yapı, 19. Yüzyılın ikinci yarısında inşa edilmiştir. 1924 yılındaki mübadele sonucu, Rumların bölgeyi terk etmeleri üzerine atıl kalmış ve yıkılmaya yüz tutmuştur. Osmaneli’nde geleneksel hale gelen “Alaca Karpuz Festivali” kapsamındaki bazı etkinlikler, kilisenin iç ve dış mekânların da gerçekleştirilmektedir. Çevre düzenlenmesi yapılan kilisenin, yakınsamanda kültür merkezi olarak hizmet vermesi planlanmaktadır (Evcim, 2004: 8)

İlçe merkezinde bulunan Bayraklı Dede Türbesi binasının basit bir mimarisine sahiptir. Osmaneli’nin fethi sırasında, askerinin bayraktarlığını yapmış kişinin mezarı, halk tarafından ziyaret yeri durumuna getirilmiştir. Türbenin tarihine ilişkin bir bilgi yazılı kaynaklarda bulunmamaktadır (Çağlar, 2009: 31).

Osmaneli’nin kentsel dokusunun en önemli özelliği, günümüzde sivil mimari örnekleri olarak ilgi çeken geleneksel evleridir. Geleneksel evler, Osmaneli’nin en eski mahalleri olan Cami-i Cedid ve Cami-i Kebir mahallerinde bulunmaktadır. Bölge, 2005 yılında kentsel sit alanı olarak ilan edilmiştir. Evler zemin kat dâhil iki veya üç katlıdır. Evlere giriş, avludan veya sokaktanır. Zemin kat; ahır, yiyecek deposu ve ipek böcekçiliği için gerekli dut yapraklarının depolandığı bölmesiz kısımdan oluşur. Tarih ve kültür turizminin günümüze yansıyan örnekleridir (Anonim, 2018)

Festival tanımı; tarihini önceden belirlemek kaydıyla o yöredeki insanlar tarafından ve yöreyi bir simge olarak yansıtan gündün güne gelenekselleşmiş ve sürdürülebilirliği sağlanarak toplumun kolektif benliğinde var olan faaliyetlerdir. Bu faaliyetler bölgeden bölgeye ve

kuruluş açısından küçük ya da büyük çaplı olarak görülmektedir. Ayrıca yapılan bu etkinlikler bir şehrin ya da bölgenin ruhunu yansıtarak o yörenin söz konusu etkinliklerle anılmasını sağlar. Festivaller, dünyada ve Türkiye’de sanatsal ve kültürel faaliyetler, fuarlar, sergiler, alışveriş, spor olayları, gibi büyük organizasyonlarla yapılan etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır (Küçük, 2013: 347) İlçede; Alaca karpuz festivali ve Oğulpaşa köyü geleneksel yayla şenlikleri düzenlenmektedir.

2.2.2. Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi alt dallarından biri olan termalizm, minarel olarak yüksek olan sıcak ve soğuk suların sağlık etkinliklerinde kullanılması maksadıyla dış tatbiklerde ve içmede kullanımı için turistlerin konaklama, ulaşım ve yeme-içme ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan çok yönlü bir alternatif turizm türü olarak ön plana çıkmaktadır (Akbulut, 2010: 36)

Osmaneli Selçik İçmeleri; Osmaneli ’ye 8 kilometre uzaklıkta, sodyum bikarbonat, sodyum klorür, sodyum sülfatça zengin olan suyunun sıcaklığı 15 – 20 derecedir. Mide, safra kesesi, karaciğer, bağırsak ve idrar yolu hastalıklarına iyi gelip, mesane ve böbrek taşlarının düşürülmesinde etkilidir (Vatan, 2017:187).

2.2.3. Yayla Turizmi

Ülkemiz birçok doğal, kültürel ve iklimsel özelliklere, üstün peyzaj değerlerine, kırsal metaların ağırlık kazandığı gelenekselleşmiş yaşam formu ve dağcılık tırmanışlarına, atlı doğa gezisi, trekking, yamaç paraşütü, flora-fauna incelemesine, jeep safari vb. doğa sporlarına uygun alanlar ile yayla turizmine son derece elverişlidir. Yayla Turizmi, doğayla bütünleşik yaşamayı sevenler ya da aksiyon tutkunlarının genel anlamda günübirlik kullanım veya birkaç günlük konaklama maksadıyla rakımı yüksek olan yerlerde uyguladıkları turizm aktiviteleridir. Yayla turizminde amaç, ülkemizin kendine özgü doğal ve kültürel değerleri olan yaylaların ve yayla yaşamının, sürdürülebilir turizm özellikleri ön planda tutularak turizm aktiviteleri içinde değerlendirilmesidir (Anonim, 2018).

Oğulpaşa yaylası Osmaneli ilçesine bağlı Oğulpaşa köyünde yer alan bir yayladır. Her sene haziran ayının ilk haftası "Oğulpaşa köyü geleneksel yayla şenlikleri" adı altında etkinlik düzenlenir ve bu şenliklere gelenler Türkiye'nin dört bir yanından gelen güreşçilerin müthiş mücadelelerine tanık olurlar. Bu şenliklerle ata sporumuzun yaşamasına, gelişmesine vesile olunur. Köyün doğal güzelliği, temiz havası, yeşilliği, hafta sonları mesire yeri arayanlar için benzersiz ve bulanmaz bir yerdir.

2.2.4. Dağ Turizmi

Doğa dostu ya da çevreye duyarlı kişilerin, dağcılık/tırmanışlar, dağ yürüyüşü, yamaç paraşütü, buz tırmanışı ve kayaklı dağcılığı yapmak amacıyla devamlı ikamet ettikleri yerlerden başka yerlere seyahatidir (Somuncu, 2004:1). Osmaneli ilçesinde dağcılık yapılabilmektedir lakin ilçede buna yönelik dağcılık kulübü yoktur.

Göksü Çayı mevkii Osmaneli ilçesi, Bilecik ili sınırlarındadır. Neredeyse tamamı orman içindeki patikalarda geçer. Ortalama yürüyüş süresi dört – beş saat çevre genelde çam ağırlıklı ormanlarla kaplıdır. Yürüyüş yapılan alanlar ortalama 900 m. den başlayıp, 300 metrelere kadar iniyor. Göksü Çayı Mevkiinde Marmara bölgesindeki doğa yürüyüşü parkurlarının genelinden farklı olarak ormanlık arazi kadar sert kayalık arazi yapısı da ön planda. Dolayısıyla her mevsim yürüyüşçüler için farklı bir görsellik ve yürüyüş temposu sunar (Anonim: 2013).

2.2.5. Av Turizmi

Av turizmi; turizmin değişik bir uygulama şekli olup avcı niteliğine sahip kişilerin avlanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere belirlenmiş ilkelerle yaptıkları etkinliklerdir. Avcılar, av turizmi faaliyetleri ile yaban hayvanlarının boynuz, dişi, post benzeri hatıra değeri taşıyan kısımlara sahip olmakla birlikte, değişik kültürleri tanıma ve değişik yerleri görme olanağı elde etmektedirler. Av turizmi uygulamaları, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, turizm hareketlerinin ülke geneline ve tüm yıla yayılması ile sosyo-ekonomik kalkınmanın homojen dağılımının sağlanmasında etkili olmaktadır Belenalan, Avdan, Düzmeşe Köylerinde domuz avcılığı yapılmaktadır (Anonim: 2018).

2.2.6. Akarsu Turizmi

Akarsu kaynaklarının çeşitli rekreatif amaçlarla kullanılmasına akarsu turizmi denilmektedir. Rafting, yüzme, balık avlama gibi çeşitli turizm aktiviteleri çeşitli akarsularda (nehir, dere, çay vb.) yapılması durumunda akarsu turizmi kapsamında yer almaktadır (Kozak,2015:37)

Türkiye'nin üçüncü büyük nehri olan Sakarya Nehri, Osmaneli sınırları içerisinde geçmektedir. Sakarya nehri kenarındaki piknik ve mesire alanları, yürüyüş yolları, bisiklet yolları, çocuk parkları, açık hava egzersiz alanları ve spor tesisleri rekreatif faaliyetler olarak tasarlanmıştır. Sakarya nehrinde bot ve kano gibi spor etkinlikleri de yapılmaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın amacı Bilecik İli Osmaneli İlçesi'nin kırsal turizm potansiyelini ortaya koymak, bu yöndeki güçlü ve zayıf yönlerini, tehdit ve fırsatları belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda çalışmanın önemi, kapsamı ve sınırlılıkları, bilgi toplama yöntemi alt başlıklar halinde sunulmaktadır.

3.1. Araştırmanın Önemi

Çalışmanın konusunu Osmaneli ilçesinin kırsal turizm kapsamında SWOT analizi oluşturmaktadır. Bu konu kapsamında ilçenin kırsal turizm potansiyelini ortaya çıkarmak, bu bağlamda güçlü, zayıf yönlerini, tehdit ve fırsatları belirlemek amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda, kırsal turizm ile yerel halkın kalkınması ve ilçe turizminin geliştirilmesi açısından, plan ve programların yapılması önem arz etmektedir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Anadolu ve Mezopotamya coğrafyaları, dünya üzerindeki ilk yerleşim yerleridir. Eski bir yerleşim merkezi olan Osmaneli'nin adı, 1914 yılına kadar Leukae, Melagina, Pefka ve Lefke olarak geçmektedir. Osmaneli ilçesinin tarihsel geçmişinin M.Ö. 8000'li yıllara kadar uzandığı ön görülmektedir. İlkçağdan başlayarak çok farklı medeniyet, devlet ve ülkeler bu topraklarda kurula gelmiştir. Dolayısıyla Anadolu toprakları üzerinde bulunan Osmaneli ilçesinde, çağlar boyunca süre gelen değişik uygarlıkların bıraktıkları mirasa sahip olmuştur. Bunlar Firigler, Lidyalılar, Persler, Makedonyalılar, Romalılar, Bizans, Emevi, Abbasi, Selçuklu, Osmanlı ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti. 14. Yüzyılın başlarına gelindiğinde ise Lefke (Osmaneli), Osman Gazi tarafından sulh yolu ile Osmanlı topraklarına katılmış oldu. Bu sebeple Lefke (Osmaneli)'de kalıcı bir Osmanlı yönetimi başlamış oldu. 623 yıl boyunca hüküm sürmüş, Türk milletinin kurduğu en büyük devlet olarak tarihe geçmiş olan şanlı Osmanlı Devleti'nin, bu coğrafya üzerinde kurulmuş olması itibarıyla Lefke (Osmaneli), kuruluş döneminin bütün hatıralarını yansıtır. Lefke'den, Köse Mihal Gazi (Osman Gazi'nin silah arkadaşı), Samsa Çavuş, gibi isimler Osmanlı Devleti'nin kurucu kadrosunda yerini almış, bu hatıraya binaen de Osmaneli'nde kurulan mahalleler yakın geçmişe kadar bu akıncı beylerin isimleriyle anılmıştır. Bursa'nın fethinde önemli rol oynayan Lefkeli Balaban Çavuş (Osman Gazi'nin silah arkadaşı) adına kurulan Sarı Balaban ve ilk Osmanlı şehitlerinden olan Savcı Bey (Osman Gazi'nin yeğeni)'in adına kurulan Savcıoğlu mahalleleri buna örnektir (Anonim: 2018).

3.3. Araştırmanın Bilgi Toplama Yöntemi

Çalışmada Osmaneli ilçesinin kırsal turizm açısından doğal ve kültürel turistik arz verilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Osmaneli ilçesiyle ilgili literatür taranmış ve mevcut durumun belirlenmesi için saha gezisi yapılmıştır. Çalışma, literatür taramaları ve saha gezisi doğrultusunda şekillenmiştir. Elde edilen bilgiler çerçevesinde Osmaneli ilçesinde var olan turizm potansiyeli ve SWOT analizi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma konusu olarak Osmaneli ilçesinin seçilmesindeki neden araştırmacının bölge sınırları içerisinde yaşaması, dolayısıyla yöreyi derinlemesine inceleme fırsatına sahip olması ve yörenin araştırma açısından bakir bir yapıda olması etkili olmuştur.

4. OSMANELİ İLÇESİNİN KIRSAL TURİZMİNE YÖNELİK SWOT ANALİZİ

Bir turistik ürünün rakiplerine göre avantajlarının ve dezavantajlarının tespit edilip, turistik işletmenin ürünle ilgili karşılaşılabileceği fırsatların ve tehditlerin önceden belirlenerek stratejik pazarlama planlaması yapmasında elde ettiği verileri kullanması yöntemine "SWOT Analizi" denmektedir. SWOT kelimesinin açılımı, Strengths (avantajlar), Weaknesses (dezavantajlar), Opportunities (fırsatlar) ve Threats (tehditler) kelimelerinin baş harflerini birleşiminden oluşmaktadır (Avcıkurt vd.,2003:3). Kırsal turizmde SWOT analizine yönelik çalışmalara hem yerli hem de yabancı literatürde rast gelmek mümkündür. Yabancı literatürde kırsal turizmle alakalı SWOT analizine yer veren çalışmalar; Spatariu ve arkadaşları (2010), Fons ve arkadaşları (2011), Mahmoudi ve Hanghsetan (2011), ve Zhang (2012) çalışmaları ile literatüre katkı sağlamışlardır. Kırsal turizmle alakalı yerli literatürde SWOT analizine yer veren bazıları ise şöyledir: Çeltek (2004), Akça (2005 ve 2006), Ün ve diğerleri (2012), Harbalıoğlu ve diğerleri (2013), Polat ve diğerleri (2014), Kızılaslan ve Ünal (2014), Ongun ve Gövdere (2014)'deki çalışmaları ile literatüre katkı yapmışlardır. Çalışmalarda neredeyse tamamına yakınının iller kapsamındaki kırsal turizminin SWOT analizine rastlanılması nedeniyle bu çalışmanın ilçe kapsamında ele alınması diğer çalışmalardan farklılık arz etmektedir. Yerli literatürde de gerçekleştirilen kırsal turizmde SWOT analizine yönelik çalışmalar ışığında Bilecik ili Osmaneli ilçesinin kırsal turizm faaliyetinin Güçlü yönler (Strengths), Zayıf yönler (Weakness), Fırsatlar (Opportunities) ve Tehditler (Threats)'ini yansıtan SWOT analizi aşağıdaki Tablo 3'deki gibi oluşturulmuştur.

Tablo 1. Osmaneli İlçesinin Kırsal Turizm SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLERİ (STRENGTHS)	ZAYIF YÖNLERİ (WEAKNESS)
<ul style="list-style-type: none"> Fauna, flora ve av turizmi bakımından büyük bir potansiyele sahip olması Kırsal halkın sıcakkanlı ve misafirperver olması Yörenin bozulmamış bir dokuya sahip olması (Sakarya nehri ve çevresinin SİT alanı olması) Osmanlı kültürünün yörede süregelmesi İstanbul, Bursa ve Eskişehir illerinin geçiş güzergâhı üzerinde olması sebebiyle yöreye gelen seyahat acentelerinin mola yerlerinin içerisinde olması Sakarya nehrinin ilçenin sınırları içerisinde olması sebebiyle 	<ul style="list-style-type: none"> Konaklama işletmelerinin yeterli sayıda olmayışı ve bu işletmelerin yörenin dokusuna pek uygun olmayan betonarme şeklinde yapılması, görüntü kirliliğine ve yörenin dokusuna ters düşmesine sebep olmaktadır. Kırsal turizm bağlamında yöre halkının yeterli bilgiye, donanıma ve doğal zenginliklerinin varlığına varmaması Yörenin yakın çevredeki kişiler tarafından bilinmesine rağmen, ülke genelinde tutundurma ve pazarlama faaliyetlerinin eksikliği Kırsal turizm açısından girişimcilik kültürünün oluşmamış olması

<ul style="list-style-type: none"> alternatif turizm türlerinin kırsal turizm ile uyum kolaylığı • SakaryanehrindeRafting, kano ve yüzme gibi su sporlarının yapılabilmesi • Kırsal turizmin 12 ay boyunca uygulanabilirliği • Sakarya nehri kıyısındaki mesire alanlarının halka açık ve bu alanlara ulaşım kolaylığının olması • Osmaneli ilçesindeki turizm sektöründe eğitimli personel temininin Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'ndeki turizm bölümlerinden sağlanabilmesi • Yükseltelerin özellikle Akkaya tepesinin avcılık, trekking, dağcılık ve diğer yürüyüş sporları için uygun olması • 	<ul style="list-style-type: none"> •
FIRSATLAR (OPPORTUNIES)	TEHDİTLER (THREATS)
<ul style="list-style-type: none"> • Ülke genelinde alternatif turizm türlerinden biri olan kırsal turizme olan ilgi ve alakanın artması • Kırsal bölgedefazla miktarda endemik bitki örtüsü ve yabani hayvanların bulunması • Özellikle ilçe dışında yaşayan yöredeki kişi sayısının fazla olması ve yaz aylarında ilçeye ziyaret etmeleri • 2023 Turizm politikalarında alternatif turizm kapsamında sürdürülebilir turizm çeşidi olarak kırsal turizme ağırlık verilmesi • Yörenin büyük şehirlere ve buradaki havaalanlarına yakın olunması • Devletin Bilecik'te kırsal kalkınma ve kırsal turizmi desteklemesi • Osmaneli Meslek Yüksek Okulun ilçede olması ve kalifiyeli turizm hocasına sahip olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Sakarya nehrinin kirlenmesi ve suların çekilmesi doğal yaşam için tehlike yaratmaktadır • Yörenin turist taşıma kapasitesinden fazla turist gelirse, doğal alanların tahribatı kaçınılmaz, tarım alanlarının turizm için yok edilmesi ve çevre kirliliği ile karşı karşıya kalabilmesi sorunları oluşabilir • Bölgenin sosyo-kültürel yapısının bozulması • Doğal alanların bilinçsizce kullanımından kaynaklanan çevre sorunları (özellikle fabrikaların kırsal alanlara telafisi mümkün olmayan zararları)

Saha gezisi kapsamında ilçe ve köylerdeki gerekli kişilerle görüşmeler sonucunda ve literatür çalışmaları baz alınarak kırsal turizm SWOT analizi oluşturulmuştur.

Tablo 1'e bakıldığında Osmaneli ilçesinin kırsal turizm açısından güçlü yönlerinin zayıf yönlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Güçlü yönler ele alındığında yörenin bozulmamış bir dokuya sahip olması kırsal turizm bakımından en güçlü yönünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte yerel halkın misafirperverliği, diğer turizm türleri ile kolay entegrasyonu, ulaşım olanakları kolaylığı, seyahat acentelerinin çekim alanlarında olması, üniversitenin var olması, diğer turizm aktivitelerinin yapılabilir olması ve kırsal turizmin 12 ay boyunca yapılabilirliği ilçenin diğer güçlü yanlarını oluşturmaktadır.

İlçedeki kırsal turizmin zayıf yönlerine bakıldığında ise, yöre halkının kırsal turizm bağlamında yeterli bilinç seviyesinde olmaması, tanıtım ve pazarlama eksikliği, girişimcilik bilincinin oluşmaması ve otel işletmelerinin bariz bir şekilde yetersiz olması görülmektedir. Kırsal turizm fırsatları arasında ilçede, son senelerde alternatif turizm çeşitleri içerisinde kırsal turizme olan alakanın artmasıdır. Ulaşım kolaylığı, endemik bitki çeşitliliği, özellikle yazın ilçeye gelen ziyaretçi sayısının çokluğu ve Üniversite bünyesinde Meslek Yüksek Okulunun Osmaneli de faal halde olmasıdır. Doğal kaynakların ve çevrenin turizmle birlikte yoğun bir şekilde bozulması ve turizmin kötü etkilerinden kültür bozulması ilçe kırsal turizm tehditleri arasında yer almaktadır.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilecik ili Osmaneli ilçesinde kırsal turizmin gelişmesi için yapılması gerekenler şunlardır:

- Osmaneli ilçesinde ki yerel halkın ve turistik işletmelerin kırsal turizm hakkında bilinçlendirilmesi ve yerel yönetimler yardımıyla eğitim programlarının yapılması kırsal turizmin gelişmesi ve ilerlemesini hızlandıracaktır.
- İlçenin sahip olduğu kırsal turizm potansiyelini arttırmak için öncelikle yerel yönetimler, yerel halk, üniversite ve özel sektör işbirliği ile geniş çaplı bir envanter oluşturulmalıdır.
- Özellikle başta Çerkeşli ve Selçik köylerinde olmak üzere öteki köylerde de organik tarıma ağırlık verilmeli ve buraları ziyarete gelen turistlere yetiştirilen organik ürünlerin satışı yapılarak yerel halka ek gelir sağlanmalıdır. Osmaneli ilçesinde kırsal turizmle birlikte yerel halkın turizmden ek gelir elde edeceği ve buna istinaden halkın refah düzeylerinin artacağı ayrıca hem ekonomik hem de sosyal kalkınmanın sağlanacağını söylemek mümkündür.

- Köylerde yörenin doğal yapısını bozmadan, uygun köy evleri yapılmalı veya köy pansiyonculuğu yapılmalı yani orada yaşayan halk, evlerinin bir odasını gelen turistlere açarak burada konaklamalarını sağlamalı. Tabi bunların olması içinde uzun vadeli ve düşük faizli krediler yerel yönetimler ya da devlet tarafından sağlanmalıdır.
- Bölgede uygulanan farklı turizm çeşitleri (nehir ve av turizmi) ile kırsal turizmin uyum içinde olması gerekir. Çünkü kırsal turizm diğer turizm türleriyle çok çabuk uyum sağlayabilir ve böylelikle gelen turistlerin konaklama gün sayısında bir artış olur.
- Sakarya nehrinin orman içi sahasında bisiklet turları, yürüyüş, kamp-karavan, çadır turizmi ve yerel şenlikleri izleme gibi eğlenceye yönelik aktiviteler düzenlenebilir. Bu tür aktiviteler özellikle gençleri bu bölgeye çekebilir.
- Osmaneli'nden geçen turların Bursa-Eskişehir arasında sadece birkaç saatlik mola verme noktası olmanın dışında bir kırsal turizm yöresi olması sağlanmalıdır. Özellikle kırsal alanlardaki köy evlerinde konaklama sağlanmalı ve turistlerin kırsal turizm aktivitelerine katılımları sağlanmalıdır.
- Ulusal ve uluslararası basında bölgenin tanıtımına ağırlık verilmesi, web sitesinin açılması, yöresel ürünler ve el sanatları için festivallerin organize edilmesi, broşür ve afiş gibi destek yayınların yapılması bölgedeki turizmin hızlı gelişimini sağlayacaktır.
- İlçeye yönelik turizm projelerin ve yatırımların Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA) tarafından desteklenmesi gerekmektedir.
- İlçe ve köylerindeki mermer ocaklarının ve fabrikaların istihdam açısından önemli bir yer teşkil etmesine rağmen ileride çevreye verebileceği zararlar açısından şu anda gerekli önlemlerin alınması şarttır. Çevrenin bilinçsizce katledilmesinin önüne geçilmesi gerekmektedir. Suların kirlenmesi, çevrenin tahrip edilmesi gerek fauna gerekse floranın bozulmasına neden olabilir. Ekolojik dengelerin bozulması ileride telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilir.
- SWOT analizinde ortaya çıkan fırsatların en iyi şekilde artıya dönüştürülmesi için iyi bir planlamanın yanı sıra stratejilerin de belirlenmesi gerekmektedir.
- Tüm bu önerilerin gerçekleştirilmesi için kırsal turizm konusunda deneyimli personelin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu görev de üniversitelere düşmektedir.

Sonuç olarak, Osmaneli'nde kırsal turizm için yeterli düzeyde arz kaynağı bulunmaktadır. Bu kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için SWOT analizinde ortaya çıkan zayıf yönler gözden geçirilerek uygun çözümler üretilmelidir. Osmaneli kırsalında, kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi için kırsal turizm önemli bir araç olarak dikkate alınması önemlidir. Gelecekteki ilçe turizmi için, plan ve programlar yapılırken SWOT analizinde ortaya çıkan güçlü-zayıf yönlerin ve fırsat-tehditlerin göz önünde bulundurulması, hem yerel halkın hem de yöredeki turizmin gelişmesi açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, G. (2010). Türkiye'de kaplıca turizmi ve sorunları, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 9 (1), 35-54.
- Akça, H. (2005). *Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli ve Değerlendirilmesi*, 1. Burdur Sempozyumu, Bildiriler Cilt I, 16 - 19 Kasım, Burdur, 515-517.
- Akça, H., (2006). Assessment of Rural Tourism in Turkey Using SWOT Analysis, *Journal of Applied Sciences*, 6 (13), 2837-2839
- Anonim (2013) Türkiye Kültür Portalı Web Sayfası (<https://www.kulturportali.gov.tr>), (02.02.2018).
- Anonim (2018). Kültür ve Turizm Bakanlığı Web Sayfası (<http://www.kultur.gov.tr>), (02.02.2018).
- Anonim (2018). Osmaneli Belediyesi Web Sayfası (<https://www.osmaneli.bel.tr>), (06.02.2018).
- Avcıkurt, C., Köroğlu, A. ve Doğdubay, M. (2003.) *Alternatif Turizmin Planlanmasında Swot Analizinin Uygulanması*, Türkiye Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansında sunulan bildiri, Çankırı, s.3.
- Avcıkurt, C.ve Köroğlu Ö. (2011). *Turistik Ürün Çeşitlendirilmesi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, (61-82).
- Ayaz, N. (2012). *Kırsal Turizm ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma*, (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, ss. 43-44
- Boyacıoğlu, Ebru Zümrüt (2014). Kırsal Turizmde Kadın Girişimciliği: Edirne Örneği, *International Journal of Social and Sciences*, 4(2), ss. 82-90.
- Çağlar, N. (2009). *Osmaneli (Lefke) Kültür Varlıklarının Turizmde Kazandırılması İçin Bir Örnek Çalışma*, (Fen Bilimleri Enstitüsü Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, S. 19
- Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T. (2007). Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 7(1), ss. 1-14.
- Çeken, H., Uçar, M. ve Dalgın, T. (2012). Kırsal Turizmin Gelişimi Konusunda Yerel Halkın Algıları: Fethiye Yöresi Örneği, *Turizm & Araştırma Dergisi*, 1 (1), ss. 1-30.
- Çeltek, E., (2004). *Kırsal Turizm ve Tokat İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin S.W.O.T. Analizi*, (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya).
- Çuhadar Y. (2017) *Konaklama İşletmelerinde Her şey Dahil Sisteminin Yiyecek İçecek Yönetimi Üzerine Etkileri: Bodrum Ve Çevresinde Faaliyet Gösteren Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama*, (Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta, S:1
- Emekli, G., Südaş, İ., ve Soykan, F., (2006). Göç, Kırsal Kalkınma-Kırsal Turizm ve Türkiye, ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, 10 - 15 Eylül 2007
- Esengün, K., Akça H. ve Sayılı M. (2002). Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma, I.Ulusal Ormanlık Kooperatifleri Sempozyumu, 22-23 Mart, Kastamonu, (97-102).

- Evcim, S. (2004). *Seçkin Osmaneli (Lefke) HagiosGeorgios Osmanlı Dönemi Rum Kilisesi*, (Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir,
- Fons, M. V., Fierro, J. A., and Patino, M. G. (2011). Rural Tourism: A Sustainable Alternative, *Applied Energy*, 88, 551-557.
- Gülpinar, A. (2010). Türkiye’de Kaplıca Turizmi ve Sorunları, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 9(1), ss. 35-54
- Harbalıoğlu, M., Özel, G., ve Erkan, B., (2013). Kilis İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli ve Sosyo-Ekonomik Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi, *International Journal of Social and Sciences*, 3 (2), 55-61.
- Hernández, M. J., Vega, R. S. ve Jiménez, Y. S. (2016) The Inter-relationship Between Rural and Mass Tourism: The Case of Catalonia, *Spain Tourism Management*, C: 54, ss. 43 - 57.
- Kan, M., Gülçubuk B. ve Küçükçongar M. (2012). Coğrafi İşaretlerin Kırsal Turizmde Kullanılma Olanakları, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (22), ss. (93-101).
- Kızılaslan, N. ve Ünal T. (2014). Tokat İlinin Ekoturizm/Kırsal Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi, *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, Sayı: 9, ss. 45-61.
- Kiper, T. ve Yılmaz, E. (2008). “Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü”, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), ss. 159-168.
- Kozak, N., Akoğlan Kozak M. ve Kozak M. (2015). *Genel Turizm İlkeler ve Kavramlar*, Detay Yayıncılık, Yenilenmiş 18. Baskı, Ankara, s:37
- Küçükaltan, D. (1997). Trakya Ekonomisi İçin Bir Bölgesel Kalkınma Modeli: Kırsal Turizm., 7. Ulusal Bölge Bilimi Bölge Planlama Kongresi, 1. Kitap, 20-22 Ekim, Pro-Ofset Matbaacılık, İzmir.
- Küçük, M. (2013). Kültür Turizmi Kapsamında Yer Alan Festival Etkinliklerinin Yerel Kalkınmaya Katkısı: Uluslararası Beyşehir Göl Festivali Üzerine Bir Araştırma, I.Kop Bölgesel Kalkınma Sempozyumu Bildiri Kitabı, Kop Bölgesi Üniversiteler Birliği, s. 347
- Marzo Navarro, M., Pedraja Iglesias, M. ve Vinzón, L. (2015). Sustainability indicators of rural tourism from the perspective of the residents, *TourismGeographies*, 17 (4), ss. 586-602.
- Mahmoudi, B., and Haghsetan, A. (2011). Investigation of Obstacles and Strategies of Rural Tourism Development Using SWOT Matrix, *Journal of Sustainable Development*, 4, 136-141.
- Olalı, H. ve Timur, A. (1988). *Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri*, Ofis Ticaret Matbaacılık San. Ltd. Şti., İzmir.
- Ongun, U., ve Gövdere, B., (2014). Bölgesel Kalkınmada Kırsal Turizmin Etkisi: Ağlasun Yeşilbaşköy Örneği, *International Journal of Social and Sciences*, 4 (2), 51-57.
- Ongun, U., Gövdere, B. ve Çiçek U. (2016). Yeşilova’nın Kırsal Turizm Potansiyelinin Swot Analizi İle Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, C 7: 16, ss.75-88.
- Ongun, U., Gövdere B. ve Durgun Kaygısız, A. (2015). Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C 12, ss. 99-116.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, ss. 183-195.
- Polat, E., Özdemir, S., S., ve Özdemir, M., (2014). Kırsal Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi: Balıkesir Örneği, Coğrafyacılar Derneği Uluslararası Kongresi Bildiriler Kitabı, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 4-6 Haziran, Muğla, 143-153.
- Spatariu, E. C., Trandafir, R. A., and Lazar, C. M. (2010). The Swot Analysis of the Rural Tourism in the South-Eastern Rromania, *Ovidius University Annals*, 10, 1315-1319.
- Somuncu, M. (2004) “Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, Ankara, C 2 (1), ss. 1-21
- Soykan, F. (1999) . Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 10, Mart- Haziran, ss. 67-75.
- Soykan, F. (2003). Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, *Ege Coğrafya Dergisi*, 12, İzmir, ss. 1-11.
- Soykan, F. (2004). Bir Turizm Coğrafyası Araştırması: Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Saptanması ve Şirince Köyüne (İzmir) Uygulaması, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Swarbrooke, J. (1995). Sustainable Tourism And The Development And Regeneration of Rural Regions in Europe: A Marketing Approach, MED Campus, Seminar in Urban, Rural Cultural Tourism September 25-30, Boğaziçi University Printing Office, 1997, İstanbul.
- Torre, G. M. V. ve Gutiérrez A. (2008). The demand of rural tourism in a natural park in Southern Spain, In: P.M. Burns and M. Novelli (Eds.), *Tourism Development: Growth, Myths and Inequalities*. (p.113-125). London: CAB International.
- Torres, R. Skillicorn, M. P. ve Velvet, N. (2011) Community Corporate Joint Ventures: An Alternative Model for Pro-Poor Tourism Development, *Tourism Planning & Development*, C 8 (3), ss. 297-316.
- Turkay, O. (2008). Marmara Bölgesi – Diğer İller (Editör: G. Aktaş), Turizm Coğrafyası içinde, Detay Yayıncılık, Ankara, ss. 97-119
- Ün, E., Tutar, F., Tutar, E., ve Erkan, Ç., (2012). Ekonomik Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü: Türkiye Örneği, *International Conference On Eurasian Economies*, Session 4C, Turizm, 345-350.
- Vatan, A. (2017). Bilecik İlinin Turizm Envanteri, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C 5 (53), ss. 183-205
- Zhang, X. M. (2012). Research on the Development Strategies of Rural Tourism in Suzhou Based on SWOT Analysis, International Conference on Future Energy, *Environment, and Materials*, 16, 1295-1299.